

БЕОГРАДСКИ ЦЕНТАР ЗА ЉУДСКА ПРАВА

Кнеза Милоша 4, Београд | Тел./факс +381 (0) 11 3085 328
www.bgcentar.org.rs | bgcentar@bgcentar.org.rs

УСТАВНИ СУД

11120 БЕОГРАД
Булевар краља Александра 15

На основу члана 168, става 2. Устава Републике Србије, Београдски центар за људска права подноси

ИНИЦИЈАТИВУ ЗА ПОКРЕТАЊЕ ПОСТУПКА ЗА ОЦЕНУ УСТАВНОСТИ И САГЛАСНОСТИ СА ПОТВРЂЕНИМ МЕЂУНАРОДНИМ УГОВОРМ

члана 2. Уредбе о прекршају за кршење Наредбе министра унутрашњих послова о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србије (*Службени гласник Републике Србије*, бр. 39/20)

Образложење

Уредбом о прекршају за кршење Наредбе министра унутрашњих послова о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србије прописано је да ће се лице које прекрши забрану из тачака 1. и 2. Наредбе о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србије (*Службени гласник Републике Србије*, бр. 34/20), казнити за прекршај новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара (члан 1).

Оспорени члан 2. ове уредбе прописује да се за овај прекршај може покренути и довршити прекршајни поступак и у случају да је против учиниоца покренут или је у току кривични поступак за кривично дело које обухвата обележја тог прекршаја, без обзира на забрану из члана 8. става 3. Закона о прекршајима (*Службени гласник Републике Србије*, бр. 65/13, 13/16, 98/16 - УС, 91/19).

Наредбом министра унутрашњих послова о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србије прописано је да се, ради сузбијања и спречавања ширења заразне болести Covid-19 и заштите становништва од те болести: 1) лицима са навршених 65 и више година живота у насељеним местима преко 5000 становника, односно лицима са навршених 70 и више година живота у насељеним местима до 5000 становника, забрањује кретање на јавним местима, односно ван станова, просторија и објеката за становање у стамбеним зградама и изван домаћинства (окућница), да се ова забрана не односи на период недељом од 3 до 8 часова; 2) да се свим лицима забрањује излазак ван станова, просторија и објеката за становање у стамбеним зградама и изван домаћинства (окућница) у времену од 17 до 5 часова, осим суботом када забрана траје од 17 до 3 часова, и да је изузетно од ове забране дозвољено извођење кућних љубимаца у периоду од 20 до 21 час, у трајању од 20 минута, највише 200 метара удаљености од места пребивалишта, односно боравишта; 2а) да се забрањује кретање у свим парковима и јавним површинама намењеним за рекреацију и спорт, почев од 21. марта 2020. године, од 20 часова. Наредбом је прописано да се забране из тачака 1) и 2) не односе на здравствене раднике са лиценцом, на припаднике Министарства унутрашњих послова, Министарства одбране, служби безбедности и Војске Србије који су на задатку, на лица којима Министарство унутрашњих послова изда дозволу за кретање, на физичка лица којима је неодољно потребна здравствена помоћ и највише два лица у пратњи тог лица, као ни на домаће и стране држављане који су чланови посаде теретних моторних возила, теретних бродова, возопратно особље железничких возила, посаде и кабинско особље ваздухоплова, којима се обавља међународни превоз у друмском, железничком, водном и ваздушном саобраћају.

Наредбом је даље одређено да ће се непоштовање забрана из тачака 1) и 2) казнити за кривично дело у складу са Кривичним закоником (*Службени гласник Републике Србије*, бр. 85/05, 88/05 - исправка, 107/05 - исправка, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13, 108/14, 94/16 и 35/19), а за прекршај у складу са Уредбом о прекршају за кршење Наредбе министра унутрашњих послова о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србије (члан 5).

Чланом 248. Кривичног законика прописано је кривично дело непоступања по здравственим прописима за време епидемије, које чини свако ко за време епидемије опасне заразне болести не поступа по прописима, одлукама или наредбама којима се одређују мере за њено сузбијање или спречавање. За ово кривично дело запређена је новчана казна или казна затвора до три године.

Чланом 8. ставом 3. Закона о прекршајима (*Службени гласник Републике Србије*, бр. 65/13, 13/16, 98/16 - УС, 91/19 - др. закон и 91/19), поменутом у оспореном члану 2. Уредбе о прекршају за кршење Наредбе министра унутрашњих послова о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србије, прописано је да се против учиниоца прекршаја, који је у кривичном поступку правноснажно оглашен кривим за кривично дело које обухвата и обележја прекршаја, не може за тај прекршај покренути поступак, а уколико је покренут или је у току, да се не може наставити и довршити.

Цитирана одредба Закона о прекршајима, као и одредба члана 4. Законика о кривичном поступку (*Службени гласник Републике Србије*, бр. 72/11, 101/11, 121/12, 32/13, 45/13, 55/14 и 35/19), представљају законску разраду права из члана 34. става 4. Устава Републике Србије (правна сигурност у казненом праву). Њиме се гарантује да нико не може бити

гоњен ни кажњен за кривично дело за које је правноснажном пресудом ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена или поступак правноснажно обустављен, да судска одлука не може бити измењена на штету окривљеног у поступку по ванредном правном леку и да истим забранама подлеже вођење поступка за неко друго кажњиво дело. Ово право, које се заснива на начелу *ne bis in idem*, гарантује и Конвенција за заштиту људских права и основних слобода Савета Европе (Европска конвенција о људским правима) прописујући да се никоме не сме поново судити нити се може поново казнити у кривичном поступку у надлежности исте државе за дело због кога је већ био правоснажно ослобођен или осуђен у складу са законом и кривичним поступком те државе (члан 4. Протокола 7 уз Европску конвенцију о људским правима). У складу са праксом Европског суда за људска права, ова забрана се односи на све казнене поступке (према тзв. Енгел критеријумима - *Енгел и други против Холандије*, бр. представки 5100/71, 5101/71, 5102/71, 5354/72 и 5370/72) и правноснажне одлуке донете у тим поступцима у државама чланицама.

Чланом 202. Устава Републике Србије одређено је да мере одступања од људских и мањинских права зајемчених Уставом по проглашењу ванредног или ратног стања ни у ком случају нису дозвољене у погледу права зајемченог чланом 34. Устава (правна сигурност у казненом праву). Чланом 4. Протокола 7 уз Европску конвенцију о људским правима је такође одређено да се овај члан не може ставити ван снаге на основу члана 15. Конвенције, тј. у доба рата или друге јавне опасности која прети опстанку нације.

* * *

Оспорена одредба Уредбе о прекршају за кршење Наредбе министра унутрашњих послова о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србије дозвољава одступање од забране из члана 8. става 3. Закона о прекршајима, односно вођење прекршајног поступка и кажњавање за прекршај из члана 1. ове уредбе лица које је у кривичном поступку правноснажно оглашено кривим за кривично дело из члана 248. Кривичног законика - чија законска обележја, нарочито у погледу радње извршења, у потпуности обухватају и обележја наведеног прекршаја.

По оцени подносиоца ове иницијативе, наведено решење није сагласно са чланом 34. ставом 4. Устава Републике Србије и чланом 4. Протокола 7 уз Европску конвенцију о људским правима.

Због тога се предлаже Уставном суду да донесе решење којим ће покренути поступак за оцену уставности и сагласности са потврђеним међународним уговором члана 2. Уредбе о прекршају за кршење Наредбе министра унутрашњих послова о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србије.

У Београду,
25. марта 2020. године

За подносиоца

Соња Тошковић
извршна директорка
Београдског центра за људска права